

TRANSILVANIA

FÎIA ASOCIAȚIUNEÎ TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMANĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNÛ.

Nrulû 7.

SIBIIÛ, 15 IULIE 1891.

Anulû XXII.

RAPORTULÛ DINTRE ȘCOLĂ ȘI CULTURĂ.

Pentru a ne lămuri asupra raportului dintre *școlă* și *cultură*, trebuie să mergemû la însăși originea *școlêz*. Acêsta pentru cuvêntulû, cĂci *școla*, fiind o instituțiune culturală, raportulû eî față de *cultură*, trebuie se dateze din momentulû când s'a înființatû.

E sciutû, cĂ cu cĂtû ômenii ducû o viêtă mai apropiatĂ de starea naturală, o viêtă mai patriarcală, cu atătû și creșterea copiilorû lorû este mai simplă și mai ușorĂ, ast-felû de simplă și ușorĂ, cĂ părinții singurî o pot sevêrși în familiă fără nici unû ajutorû străinû. Cu înaintarea în cultură însă lucrulû se schimbă. Prin *cultură* ômenii se facû părtași de multe avantagiî, pe carî în starea naturală nici după nume nu le cunoscêû; dar în proporțiune cu acelea li-se măresce și numêrulû trebuințelorû, între carî una din cele mai simțite e fără îndoelă trebuința de a ridica tinerimea celû puținû la starea de *cultură*, obținutĂ în societatea lorû. Și ômenii cu atătû mai multû simtû necesitatea acêsta, cu cĂtû sînt mai înaintați în *cultură*, pentru-cĂ cu atătû li-se face mai învederatĂ distanța culturală dintre generațiunea bêtrĂnĂ și cea tineră, și cu atătû se convingû mai tare, cĂ *cultura* aceleia nu se mai pôte transpune asupra acesteia în modû tradiționalû, prin familiă numai, ci pentru scopulû acesta trebuie sĂ se înființeze o instituțiune anume: *școla*.

Școla se pôte privi deci ca nĂscutĂ din necesitatea, ce se simte în societatea ômenilorû cultivați de a se face pentru

educațiunea tinerimei și cu deosebire pentru *instrucțiunea* aceleia mai mult decât se poate face în familie. Originea ei e de a se căuta așa dară în *cultură*. Se poate dice chiar că *școla* e unū productū alū culturei. Din cauza acēsta mēsură în care unū poporū simte necesitatea de a avē *școlă*, a fostū și va fi totdeuna considerată că celū mai neînșălătorū barometru alū stării lui culturale. La unū poporū barbarū nici vorbă nu pōte fi de *școlă*, pe când unū poporū și numai în câtva civilisatū nici nu se pōte cugeta fără *școlă*.

Școla însă este unū productū alū *culturei* nu numai în câtū privesce originea, dar și desvoltarea și organisarea ei. În adevēr, aruncândū privirea în istoriă, aflamū că n'a fostū nici o formă de guvernū, nu s'a ivitū nici unū sistemū de învățături religioase sēu filosofice și nu s'a petrecutū nici unū progresū pe terenulū sciințelorū, artelorū și alū vieții practice, cari să nu-și fi exercitatū influența sa și asupra *școlēi*. Sē pōte privi deci ca unū adevērū istoricū că după stările conscienței politice și religioase a ómenilorū precum și după convicțiunile lorū filosofice și sciințifice s'au conformatū totdeuna și vederile pedagogice relative la organisarea *școlēi*, scurtū că nouēle idei, de cari au fostū cuprinse generațiunile în decursulū istoriei n'au lipsitū de a se validita și în *școlă*, provocândū în ea felurite schimbări și reforme.

Și numai puținū simțită s'a făcutū în organizațiunea *școlēi* și influența stărilorū sociale precum și a moravurilorū și vederilorū, în cari unū poporū ore-care a trăitū mai multū orī mai puținū timpū. Décă d. e. în China *caligrafia* a fostū și este și acumū pusă pe o tréptă cu *poesia*, fiind considerată ca una din cele mai sublime arte, apoi aceleia s'a datū și se dă firesce și în *școlă* o importanță proporționată cu valórea ce i se atribue. La Romani cari țineaū atāta la vieța publică, *școla* avea să pregătēscă tinerimea mai alesū în direcțiunea acēsta practică. Din cauza acēsta în *școlă* lorū se și cultiva cu preferință *oratoria*, fiind considerată ca o artă ce cu deosebire e calificată de a sta în serviciulū sta-

tului, și prin carea li-se făcea și posibilul de a se urca la cele mai înalte oficii și dignități politice. Er' Grecii, ca reprezentanții eminenței ai *culturei umane* în antichitate, au făcut ca și *școla* lor în general să servescă acestui scop ideal. Apoi câte și câtă de adânci sânt transformările, prin cari *școla* a trecut în era creștină, transformări, a căror serie se continuă mereu, mergându paralel cu cursul dezvoltării culturale a popórelor!

Amă merge însă prea departe, decă amă cerca să enumerăm fiă chiar și numai momentele principale din mersul *culturei*, cari au lăsat urme neșterse în organizațiunea *școlii*. Scopul nostru nu a fost, decăt de a constata în câtă cu *cultura* alătura *școla* încă trebuie să trecă prin nenumerate faze de dezvoltare, suferind din partea aceleia cele mai decisive ingerențe.

Dar în schimb *școla* încă 'și are reacțiunea sa față de *cultură*, cu alte cuvinte, ea încă influențează asupra *culturei*. Raportul dintre *școlă* și *cultură* este prin urmare un raport de reciprocitate, în virtutea căruia *școla* pe câtă primesce dela *cultură*, pe atât 'i și restituie acesteia. De aceea se și pôte dice, că *școla* e un *product* și în același timp un *factor* al *culturei*, menirea ei fiind de a servi scopurile culturale ale omeniei. Și având în vedere faptul acesta, ce e de cea mai mare însemnătate pentru progresul ómenilor în *cultură*, trebuie firesce să se cêră, ca *școla* să progreseze și ea cu timpul și să caute a se pune câtă numai se pôte în acord cu acela; căci numai ast-fel se va putea susține ca *factor* viu al *culturei* și 'și va puté împlini frumoasa misiune de a propaga și spori *cultura* și prin acêsta de a contribui la formarea unui viitor din ce în ce mai fericit pentru omenie.

Tocmai din cauză, căci *școla* e unul din factorii cei mai esențiali ai *culturei* viitorului și prin urmare ai sortiilor popórelor, toți cei ce au voit să 'și asigure influență asupra acestora, au căutat cu tot prețului să pună mâna pe *școla*

lorū. Și cu totū dreptulū, de ore-ce istoria a pusū mai pe susū de orī-ce îndoelā adevērulū exprimatū prin frasa, că „a cui e *șcōla* a aceluia e viitorulū“. Despre influența, ce *șcōla* e în stare să exercite asupra vieții private și publice a popórelorū, a datū lumei cele mai impunētore doveđi cu deosebire istoria *șcōlelor* Iesuiților. Relativū la imensa influență a *șcōlei* asupra vieții *Tegnér* dice, că „nimicū nu aduce fructe în vieță, ce n'a înmuguritū în *șcōlā*“. Acēsta însă póte să nu fie deplinū esactū de ore-ce pe lângă *șcōlā*, mai sūntū și alți factori, ce influințēzā asupra vieții, și *șcōlei* chiar și din educațiunea tinerimeī nu i se vine decātū o parte, pe când cealaltā remāne în îngrijirea familieī. Cu tóte acestea, în cātū pentru formarea viitorulū, *șcōla* va fi consideratā totdeuna ca o adevēratā putere. Ea lucrēzā încetū și efectele ei, departe de a se putē evalua prin cifre, pentru unī potū să remānā mai multū timpū chiar neobservate, istoria însă nu lipsesce de a le pune cu timpulū în evidență și pentru cei mai scurtū vėđetori. Dēcā *șcōla* la vre-unū poporū în o anumitā epocā nu corespunde așteptārilorū, apoi cauza e că ea nu este ce ar trebui și ce arū putea să fiā, dēcā i s'ar fi datū organizațiunea cuviinciósā, dēcā s'ar afla la înālțimea timpulū.

Venindū la pretensiunile, ce se potū ridica față de *șcōlā*, trebuie să observāmū, că pe cātū unele din acelea sūntū justificate, pe atātū altele potū să fiā lipsite de orī-ce basā.

Dreptū-aceea se și cere, ca cei-ce sūntū chiemați a decide în cestiunea organizațiunei *șcōlei*, să fie desbrăcați de orī-ce preocupatiuni și în judecata lorū să nu se conducā decātū de ceea-ce s'a constatatū ca priinciosū pentru progresarea tinerimeī în adevērata *culturā*. Erorile aici potū să aibā cele mai funeste urmări; căci precumū cultura veritabilā póte mai multū decātū orī-care altū factorū din vieța socialā să ridice pe unū poporū la înflorire, așa prin o *culturā* eronatā acela nu póte fi dusū decātū la decādință în privința stārei lui morale și materiale. Pentru a merge așadarā pe calea înaintārei, *șcōla* trebuie să

se păzescă totu așa de bine de a nu fi neaccesibilă pentru reformele reclamate de știința *Pedagogiei* și de necesitățile vieții, ca și de a nu se lăsa să fie împinsă încóce și încolo, asemenea unei năi, bătută de vânturi în toate părțile. În fiecare epocă ea trebuie să caute a valida ce se află bun și sănătos în starea culturală a omenimei, și luându aceea dreptu basă, să purcedă mereu înainte pe calea progresului: ținerea morțișu la ceea-ce s'a stabilitu prin tradițiune și usă, și de altă parte introducerea subită de inovațiuni radicale, sântu extreme, cari mai alesu pe terenul școlarū nu potū să aducă fructe bune.

Ce privesce în deosebī introducerea de reforme în *școlă*, aceea e de doritū să se facă printr'unū procesū de dezvoltare naturală, în care stadiile urméză unulū dintr'altulū, ca cum ar forma o succesiune continuă. E dreptū, că istoria a înregistratū și așa numite „revoluțiuni pedagogice“, cari au făcutū, ca *școla* încă să trecă prin schimbările cele mai radicale. Pe câtū însă acele „revoluțiuni“ au datū impulse pentru dezvoltarea *școlei*, pe atâtū „reacțiunile“, ce de regulă s'au ivitū în urma lorū, au produsū stagnațiuni și une-orī chiar întórceri la stări învechite, preste cari s'a fostū trecutū. Reforme sănătoșe și pe terenul școlarū se potū face numai decă acelea sântu reclamate de opiniunea publică, seū celū puținū decă acesta e pregătită pentru ele; căci, fără a avea rađimū în acesta, chiar și numai încercări serioșe de a le introduce abia se potū face. Érá după-ce opiniunea publică odată e câștigată pentru acele reforme, urméză că cu ele să fie câtū se pôte de bine familiarisați, cei ce sântu chieმაți de a le esecuta, învățatorī. Acestia, în ceea-ce privesce cualificarea lorū culturală pedagogică, au să fiă mai ánteiū ridicați la înălțimea timpului, pentru-că ei fiindū sufletul *școlei*, *școla* numai prin ei se pôte ridica.

Unū poporū, carele se află la începutū cu organizarea *școlei* sale, este multū mai accesibilū pentru reforme pe terenul acesta, decum e altulū, a cărui *școlă* are deja unū trecutū mai lungū și prin urmare e legată de tradițiuni vechi;

de óre-ce acestea, cu câtú sîntú mai multe și cu câtú aú mai mulți adepti, cu atátú se și potú valida și opune mai cu efectú inoirilor: dovadá sîntú multele reclamațiuni, ce s'aú făcutú în contra așa numitei „Pedagogie de statú“ chiar în patria Pedagogiei, în Germania. Ceea-ce se cere însá dela popórele începétóre, cari nu cunoscú încá asemenea pedeci, este ca ele să scie profita de experiențele popórelorú mai înaintate, și acésta e unú lucru nu toema ușorú.

Sîntú ómení cari credú, că instituțiuni desvoltate, cum se aflá la unú poporú înaintatú, s'ar puté transpune dintr'odatá la altú poporú rëmasú îndereptú. Dar acésta e o credință din cele mai deșerte. Ceea-ce se póte împrumuta astfelú dela unú poporú la altulú sîntú numai, cadrele, în cari se presentá acele instituțiuni, va să ȃică numai forme fără conținutú fără viețá. Ori-care instituțiune, prin urmare și șcóla, trebuie să se desvólte în sînulú fiá-cáruí poporú prin unú procesú naturalú; acelú procesú însá póte fi multú facilitatú și acceleratú, decá poporulú imitátorú, profitándú de experiențele popórelorú pe cari vrea să le imiteze, se va pázi de rătăcirile acelora. Ceí ce nu sciú să profite astfelú de experiențele altora, seú nu ajungú decátú la nesce imitațiuni superficiale, seú se expunú la o mulțime de esperimentári zadarnice și de aberațiuni. Ambe aceste eventualități însá nu potú fi decátú în detrimentulú adevëratulú progresú.

Ioanú Popescu.

DE UNDE A ÎNTRATÚ POVESTEA LUI „ARGHIR“ ÎN LITERATURA MAGHIARÁ.

(Urmare).

Aicí avemú o parte din povestea lui Perseus. Acesta încá s'a fálitú la curtea regelú *Polydektes*, că elú va aduce capulú „*Medusei*“. Regele l'a luatú de scurtú și Perseus a trebuitú se'și înplinescá cuvëntulú. Cum, vom vedea mai târziu. Deocamdatá constatámú, că acésta poveste e compusá

din diferite elemente, partea primă corespunde poveștii lui Perseus, partea a doua e, cum vedem, împreună cu povestea lui Belleraphon.

Cum s'a putut efectui acesta încopciere și pentru ce în povestile românesce una și aceeași persoană severssește faptele, cari în mitologie sânt seversse de mai multe persoane, acesta e ușor de înțeles. Numele mitice adecă s'a întunecat în decursul vécurilor, ba după cum am vădit, ele a fost înlocuite adese cu nume din creștinism, până ce în fine s'a perdit cu totul într'o depărtare nebulosă. Povestile ca atari însă a remas în graiul poporului, și acele, cari avéu ici-colea aseménari unele cu altele, a fost atribuite unei singure persoane, care a fost creată de popor prin abstracțiune. Acesta persoană e „*Fetă frumoasă*“, idealul unui voinic, precum *Ileana Cosânđiana* este idealul unei feciore la poporul român.

Acum ne putem esplica, de unde provine mulțimea de variante. Acele elemente mitice din povești, sensul și legătura dintre ele, însemnătatea lor primitivă tóte aceste a perit în decursul vécurilor din memoria poporului, materialul însă a remas, moștenindu-se din generațiune în generațiune și dând privilegiu la fel de fel de combinațiuni și variante. Astfel de combinațiuni aflăm deja în anticitate și nu numai de fantasia poporului făcute, ci și de singuraticii poeți. Ce sânt metamorfozele lui Ovidiu alta, decât o colecțiune de povești din mitologia greco-romană, povești cari se refera la prefacerea seú metamorfosarea ómenilor în animale, în pomi, petri, apă, foc, etc. și din cari Ovidiu a cercat se compună în mod poetic un întreg?! Tóte aceste povești a trăit în graiul poporului, ele forma o parte a credinței lui și 'și avéu originea în cea mai veche observare a prefacerilor și schimbărilor din natură.

Și astfel vom vedea, că și povestea lui Arghir e compusă din elemente mitice, cari la început nu a stat în nici o legătură unele cu altele și pe cari numai fantasia po-

porului le-a încheșat. Aceste elemente sânt merele de aur, pânii sêu lebedele și în fine motivele cu opincile, căciula și biciul. De unde aș înțat aceste în povestea noastră?

Se așim, ce ne spune mitologia în privința acșta. Mai ântâi despre merele de aur.

La serbarea cununii lui *Zeus* cu *Hera* se șice cã toți Ȓei și-ar fi adus darurile lor. *Gaia*, mama pământului, a făcut p se crșcã pomul cu merele de aur, care se aflã la marginea pământului lângã *Okeanos* și care e păzitu de cele șapte *Hesperide*.

Cu privire la celelalte motive mitologia ne spune următoarele: Când *Perseus* în ambișiunea sa a scãpat cувântul, cã va aduce capul *Medusei*, el s'a aruncat într'o primejdie atãtu de mare, încãtu fără ajutorul Ȓeilor n'ar fi putut scôte la cale. Dreptu aceea *Athene*, patróna tuturor eroilor l'a îndreptat la nesce *nimfe*, cari aș fostu nãscute de *Themis* cu *Zeus*. Dela aceste nimfe a primit *Perseus* cele de lipsã pentru învingerea *Medusei*, și anume: o pãreche de pãpuci de sburat, o căciulã sêu unu coif, ce te făcea nevêdut, și o traistã de drum.

Prin acșta cred cã amã aretat tôte acele elemente, din cari e compusã povestea lui *Arghir*: Miticã e istoria în sine și sîmburele ei l'amã vêdut în balada mai susu amintitã, miticã e numele *Arghir*, adecã *Sórele*, și *Helena* (*Iana*, *Ileana*) adecã *Luna*, mitice sânt merele de aur și mitice sânt cele trei motive. Dupã ce astfel amã constatat *basa*, pe care stã povestea lui *Arghir*, trecem la obiectul nostru, anume: de unde a împrumutat *Gergei* acșta poveste?

Se cercetãm mai ântâi următorea întrebare: Respânditu-sa acșta poveste între Români prin traducerea lui *Barac* din unguresce sêu nu? Dacă se va constata, cã nu *Barac* a întrodus-o între Români, ei atunci nici *Gergei* n'a putut-o întroduce, cãci povestea lui *Gergei* e una cu a lui *Barac*.

Se presupunem, cã traducerea lui *Barac* a avut succesul cel mai strãlucit între Români din *Ardel*. Dar

atunci ne întrebăm, cum s'a răspândit această poveste între Români din Bucovina, România, Macedonia? Óre Barac se fi sevêrșit această minune?

Maî departe deóre-ce e constatat, că elementul constitutiv al poveștilor românesce îl formeză mitul greco-roman, óre singurã povestea lui Arghir cu conținutul ei mitic să se fi răspândit între Români *dela Unguri*, și încă într'o măsură atât de mare, *incâtă adă ocupă locul de frunte între povestile noastre, ba maî multă, a produsă o mulțime de variante?* Pentru-ce n'a produsă poporul unguresc nici o variantă? Și cum se ne esplicăm, că și variantele conțin elemente mitice, maî alesă cum se ne esplicăm, că în această poveste, pe care Români se ăice că ară avea o numă dela începutul secolului nostru, cum se esplică ăic, că în această poveste întâlnim acele străvechi nume pentru Lună: „Iana“ și „Sândiana“? Se fie óre aici o întemplantare? Vedem că pe calea această dăm de o mulțime de imposibilități.

Și încă multe alte întrebări, ce trebuie se ni le punem la acest loc, nu se pot esplică odată cu capul, de vom ținea la părerea Ungurilor. Astfel la Barac mireasa lui Arghir e numită „Ileana“. Gergei nu amintește cu nici un cuvânt numele ei, el o numesce simplu „Dină.“ (tündér leány).

E de mare însemnătate acum, că și la scriitorii unguresci Arghir obvine totdeauna în legătură cu „Ileana“ (Ilona). Astfel cetim în: „*Dedalus temploma*“ de Gyöngyössi: „*Argirus is igy járt Tündér Ilonaval*“¹⁾.

E întrebarea, de unde scie Gyöngyössi, că Arghir e de a se aduce cu Ileana în legătură? *Dela Gergei?* Cu greu! Căci „Argirus“-ul lui Gergei a apărut 1763 de sub tipar, de o edițiune maî veche se face numă amintire. „Dedalus temploma“ însă a apărut 1722. Ce e drept Ótrokocsi vorbesce deja în anul 1693 despre „Argirus“-ul lui Gergei,

¹⁾ Vedi: Gustav Heinrich, op. cit.

dar despre „Ileana“ (Ilona) nu se face nicăiri amintire. Drept aceea isvorul lui Gyöngyössi trebuie căutat într'altă locū. Deocamdată mai cităm un pasagiu din literatura maghiară înainte de a trage vre-o concluziune.

Abraham ū Barcsay (1742—1806) într'o poesie :

„*Egy nagyságos asszonynak intésére*“ dice între altele :

„Megbocsás, jó néném! én, ki *Dáciában*
 „Születtem, *Ilona tündér országában,*
 „Ámbár szép oláhnék hordóztak *polyában,*
 „Nem vagyok oly rőgzött *Vénus játékában*“¹⁾.

Cu privire la aceste pasage ne întrebăm ū acum : e cu putință ca cine-va se numescă Ardélul ū „*Ilona tündér országa*“, pe basa poesiei lui Gergei, în care absolut ū nu obvine nici cuvântul ū „Edély“, nici „Ilona“, dar nici altfel ū de cuvânt ū, din care a ū putea trage o astfel ū de concluziune? E cu putință ca cineva se numescă mireasa lui Arghir „Ilona“, pe basa poesiei lui Gergei, în care cuvântul „Ilona“ nu obvine? hotărit ū că nu? Unde avem ū dar de a căuta isvorul ū? Cum va la poporul Unguresc ū, care afară de poesia lui Gergei nu cundūce nimic ū despre Arghir²⁾, se ū la poporul Românesc ū unde acēsta poveste trăesce în o mulțime de variante, și în ale căru ū basme fie-care ființă femeieūscă frumōsă pōrtă numele de „*Ileana Cosândiana*“, încăt ū acēsta a devenit ū un ū tip național ū! F ū cred ū că Barcsay vorbesce destul ū de lămurit ū: Feme ū române, care la ū purtat ū în brațe, i-a ū povestit ū despre đina „*Ileana*“, și ca Barcsay vor ū mai fi fost ū mi ū de Unguri, cari din gura doicelor ū române se ū pe alte căi, a ū a ūdit ū astfel ū de povești despre „*Ileana Cosândiana*“. Și acum pricepem ū, pentru ce đice ū *Ótrokocsi* : „*Nálunk tündér ország alatt rendesen Erdélyt érti*“³⁾.

Dar acum pricepem ū mai ales ū, pentru-ce și Barac ū în poesia sa întregesce aceea, ce Gergei a întrelasat ū. Cetind ū

¹⁾ Adecă : Scusăme, drăgă mătușe, e ū care m'am născut ū în Dacia, în țera Ilene ū, cu tōte că m'a ū purtat ū Romānce frumōse în fașă, nu s ūnt ū.

²⁾ Ved ū: Gustav Heinrich, op. cit. ³⁾ Idem op. cit.

adecă Baracū tecstulū ungurescū, 'și-a adus numai decâtū aminte, cum se află acésta poveste la Românī, și astfelū a datū miresei lui, Arghir numele cuvenitū „*Leana*“. Dacă cu tóte aceste se ține strictū de tecstulū ungurescū, elū își are motivulū seu. Acésta poveste, ce se află în gura poporului românū în *prosă*, Baracū a vrutū să o transpună în *versuri și rime*, și spre scopulū acesta tecstulū ungurescū în poesie i-a fostu tocmai binevoitū, căci *darū* poeticū puținū a avutū Baracū.

Cu tóte aceste elū nu decopiază pe Gergei, și tocmai în punctele, în care ei se deosebescū unulū de altulū, *cunoscemū isvorulū comunū*, din care amendoi aū scosū. Acésta sună cam paradocs, o scurtă analiză a poesiei însă va întări cele țise.

Gergei ne spune, că urieșulū arū fi țisū cătră Arghir se aștepte până mâne când vorū veni ținele, aceste vorū putea spune unde se află *cetatea négră*. Ținele vinū — dar nici una nu scie se dee respunsū. În urmă arū fi venitū unū piticū schiōpū, și acesta i-ar fi arētatū drumulū spre cetatea négră.

(Va urma).

Georgiū Popū.

PROBLEMA ȘCÓLEI*).

(Fine).

B. Adevērata cultură este *binele*, mēduva, mezulū și stēua culturēi este *moralitatea*. Dēcă șcólele voiescū să fie adevērați apostoli ai culturēi, în linia primă trebuie să cultive binele. O națiune face progrese mai mari, ia unū avēntū mai mare și sē ridică pe o trēptă mai înaltă de cultură, dēcă massa poporului stă pe o trēptă mai înaltă morală. Dreptatea, adevērulū internū, destoinicia și hărnicia înaltă totdeuna unū poporū.

C. Șcóla, ca *insitutū de educațiune*, are efecte și rezultate mai bune, mai bogate, lucră ca o *potență* mai înaltă decâtū numai ca o *simplă șcólă de învățamētū*; și inteligința, spiritulū și șciința nu suferū nici o daună, dēcă șcóla urmăresce scopuri etice; din contră prin cultura morală pri-

*) După D. G. Fröhlich.

mesce ea adevărata sfințire, adevărata valoare. Cultura spirituală a tinereții încă nu poate fi redusă, nu poate suferi restrângere, fiindcă cetățenii statelor culturale trebuie să fie inteligenți, pentru-ca să nu piară în concurența vieții, în luptă cu atâtea puteri harnice și silitoare, ci să subsiste cu onoare și cu succes.

D. Familia așteptă dela sora sa, dela școlă, ca să-și impună scopuri etice; ea nu voiesce ca din școlă să easă numai omenii înțelepți, ci și omenii buni. Familiile mai bune o pretindă această, ear familiile cu scăderi au trebuință, ca școlă să urmărească scopuri etice.

Regresul în viața familiară, creșterea morală defectuoasă a casei, direcțiunea materială ce domnesce astăzi în genere amorțela morală a generațiunii noastre de astăzi pretind în mod imperativ, ca școlă să nu piardă din vedere scopul moral, misiunea sa morală, ci s'o îndeplinească cu fidelitate.

Viața familiară din nefericire nu pretutindenii are influință morală bună. Societatea omenescă, omenimea are însă interesul esențial nu numai pentru singuraticii omenii, ci și pentru sine, ca fiesce-care om să fie educat bine, pentru-că numai puterile bine educate influențază în mod promovător, celelalte influențază în mod conturbător. Unde viața familiară este bună, școlă are să întărească, să amplifice, și să aprofundeze, ear unde viața familiară este putredă și stricată, aici școlă are o problemă dublă de împlinită, are să neutralizeze, încât să se poată influențele stricaciuse, are să câștige locul binelui, și apoi să-l păstreze și cultiveze bine. Copiilor lipsiți de viața familiară școlă are să le fie familie.

Din cele premerse urmăză, că școlile care nu sânt școlile de specialitate, înainte de toate trebuie să urmărească o tendință morală, prin urmare ele au să întocmescă și să desvolute învățământul, disciplina creșterea morală, lucrarea și viața școlară, cu un cuvânt toate întocmirile și toate măsurile astfel, ca în tinerețe să se sădească caractere morale, și încât este cu putință să se și desvolute.

O scólă, care urmăresce acestu scopu și aplică mijlócele corëspondétore, o scólă de forma și cuprinsulu acesta se numesce *scólă educativă*. De siguru că se află deja multe scóle, care vegheză asupra ținutei bune și cuviinciose a scolariloru în și afară de institutu, — dar numai puține își impun *ca principiu* formarea caracterulu, și acela 'lu și esecută cu strictetă; numai puține își îndrăptă tóte funcțiunile învățatorulu numai în direcțiunea acésta, numai spre virtute, așa ca toți și tóte să nisuiască numai spre unu singuru scopu înaltu și să se pună în serviciulu lui, — și cu tóte acestea în genere astfelu aru trebui să fie.

Respândirea și desvoltarea mai departe a scólei educative trebuie să fie o problemă a pedagogiei, a sciinței despre scóle, trebuie să fie o cestiune de inimă a învățătoriloru și amiciloru scólei și o sfântă datorință a statulu, a bisericei și a societății.

Dar *influința educátore binefăcátore* a familiei nu se conturbă óre prin educațiunea în scólă și prin scóla educativă, séu celu puținu nu suferă casa părintéscă vre-o scădere în dreptulu de a educa? Noi nu intenționămă nici una din améndoué, și nici nu ne temem, că prin întroducerea scóleloru educative s'aru puté întempla așa ceva. Décă améndoii factori sântu buní și harnici se întărescú și se aprofundéză, și nici decum nu amú voi să cădemú în greșéla filosofulu Fichte, care ăice: „Despărțiți pe copii de cei adulți, ca de unu gen stricatú, și 'i educați publice pe spesele statulu!“ Și totú astfelu n'amú voi să cădemú în greșéla altorú pedagogi, cari aú propusú cu tótă serioșitatea, ca în loculú educațiunii familiare să se întroducă o educațiune publică națională, unú ce, care este totú atâtú de înversú și de neesecutabilú, dar cu atâtú mai puținú amú voi să prefacemú familia într'o scólă: *Casa părintéscă va remânea loculú principalú de educațiune, și scólei i se va impune ca problemă principală cultivarea învățământulu educativú*. După cum s'a arátatú mai susú, casa părintéscă este loculú naturalú, unde are să se cultive copilulu, este insitutu de educațiune Dumneđeescú,

și o viață familiară de model este totdeauna atmosfera spirituală și morală în care sufletul și caracterul omului ce se află în dezvoltare mai cu seamă în etatea copilăriei și prunciei se dezvoltă mai bine. Familia trebuie să rămână centrul educațiunii copiilor, ei să-i stea însă de-a dreapta cu ajutorul școlii, care reclamă pentru sine o parte însemnată din timpul și puterea tinereții. Școala să edifice mai departe pe fundamentul moral pus de casa părintească, și în casă când acest fundament s'ară arăta ici colea defectuos și cu scăderi, școala să delature defectele, să stăpânească buruiana, ce începe a crește, ca să poată cultiva grâu curat. Amândouă institutele de educație școlii și casa părintească, să nu stea în raport una cu alta ca stăpânul cu servitorul, ci ca întreprinzătorul unei lucrări, ca arhitectul cu proprietarul; ei trebuie să stea în armonie unii cu alții și să-și întindă mâna de ajutor, ca să poată executa construcția, ei trebuie să încheie unii cu alții o alianță ofensivă defensivă. *D. F.*

Michailu Cogălniceanu.

Marele bărbat de stat și ilustrul istoric român, *Michailu Cogălniceanu* nu mai este între cei vii. Mărtea lui este o pierdere din cele mai ireparabile. *Cogălniceanu* se născu la anul 1806 în Moldova și trecu din viață la 4 Iunie a. c. Elu debută pe cariera învățământului, ocupându la Iași prima catedră de istorie națională, creată pe timpul organizării școlilor sub domnia principelui Ioan Sturdza. După refutorarea sa în patriă din călătoria, ce o întreprinse la 1833 prin *Germania* și *Francia* în scopul de a aduna material pentru istoria „Valachiei și a Moldovei”, elu fundă cu *C. Negruzi* și *Alexandri* revista „Dacia literară”, contribuind la întemeierea teatrului național, publică sub titlul „Archiva românească” o colecțiune de documente istorice și sub titlul „Letopisite” o colecție de cronică românească (3 vol. Iași 1845—52, ediț., II. București 1872). Împreună cu I. Ghica și V. Alexandri scoase diarul „Progresul”, era cu Hurmuzachi și A. Panu întemeia organul „Stéua Dunării”.

„Voința națională“ apretând meritele acestui bărbat însemnat, pe lângă analizarea faptelor sale, pe terenul politic, cari i-au asigurat un loc în istoria patriei sale între cei mai distinși bărbați de stat, serie între alte următoarele:

„Un literat, un profesor însemnat, un scriitor, care a ridicat un monument istoriei naționale, un mare om de stat a murit; dar acest om era așa de mare, încât în fața mormântului lui te întrebă, dacă geniul lui n'a influențat în mod hotărîtor asupra destinelor țării sale, și-ți dăci: Dacă Cogălnicenu nu trăia, se făcea óre unirea principatelor?”

„Voința luminată a acestui om a realizat inspirațiunile geniului seu. De tineru încă, începându a studia istoria țării sale, a Moldovei de atunci, a găsit că patria română era mai întinsă decât credeu fie-care din aceia, care vorbeau românesce și trăiau în câte una din bucățile acestei patrii. Acolo, în acele pagini ale istoriei, a găsit visele mărețe de unire ale lui Stefanu și Mihaiu, și aceste vise au făcut să vibreze cu tărie córdele inimii sale entusiaste și patriotice.

„Dela înălțimea tribunei de profesor reversă în inimele tinere ale studenților universitari admirațiunea faptelor gloriose ale strămoșilor noștri și speranțele unui viitor strălucit. Propaganda iubirii și măririi țării sale o făcea în fie-care și în fie-care minut; când nu era pe catedră, lua condeiul în mână și, ca diarist seú ca publicist, împărtășia credințele sale în unirea țărilor surori și tăria în credința sa o comunica și celorlalți, formându astfel o falangă întregă de entusiști, falangă, care a devenit în urmă legiune“.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 188/1891.

Procesu verbalu

alú comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românú, luatú în ședința dela 20 Iunie n. 1891.

Președinte: G. Barițiu. Membrii prezenți: Dr. Il. Pușcariu, vice-preș., P. Cosma, I. St. Șuluțiu, I. Crețu, Z. Boiu, I. V. Russu, I. Popescu, Ioanú Hannia, I. G. Popu, G. Candrea cassaru. Nicolaú Toganu, bibliotecaru.

Secretaru: Dr. I. Crișianu.

Nr. 83. Presidiulu raportéza, că directorulu fostulu despărțementu XVI (Bistrița), dlú Alexandru Silași, împedatu póte prin

starea sănătății, n'a satisfăcut încă nici până ađi însărcinării primate, de a pune la cale reorganizarea despărțământului, cu totu ursoriulă ce i s'a dată.

— Fostulă directoră ală despărțământului Bistriței, dlă A. Silași, se absolvă dela sarcina, ce ı sa impusă prin hărtia acestuı comitetu de sub Nr. 245—890 și cu conducerea lucrăriloră pentru reorganizarea despărțământului se încrede dlă Gabrielă Mană, avocată în Bistrița.

Nr. 84. George Vătășană, studentă de clasa VIII gimnasială în Brașovă și stipendiată ală Asociațiunii transilvane, fși justifică sporiulă făcută în studiı în decursulă semestrului II ală anuluı scol. curentă și se rógă a i se anticipa și rata din urmă din stipendiulă sėu, avėndă cu ocasiunea depunerii examenuluı de maturitate mai multe lipse. (Ex. Nr. 164/1891).

— Sporiulă eminentă în studiı ală stipendistuluı G. Vătășană servește spre șciință, încuviințându-se cu o cale și cererea referitoare la estradarea ratei din urmă din stipendiū.

Nr. 85. Secretarulă II. raportėză, că terminăndă studiile gimnasiale G. Vătășană, știpeidiulă luı de 40 fl. din fundațiunea „Răturėnă“ devine vacantă cu începerea anuluı scolară 1891/2.

— Spre șciință. Pentru conferirea de nou a stipendiuluı amintitū să se scrie la timpulă seu concursū.

Nr. 86. Dlă profesoră Michailă Strejană din Craiova trimite pentru biblioteca Asociațiunii și a despărțăminteloră prin membrulă comitetuluı I. St. Șuluțiū 20 exemplare din broșura sa „Începutulă renașcerii naționale prin scolă“ saū despre episcopulă Petru Paulă Aronă. (Ex. Nr. 166/8191).*

— Cu mulțumită spre șciință.

Nr. 87. Direcțiunea despărțământuluı 17 (Dejă) ală Asociațiunii transilvane prin hărtia dto 31 Maiă a. c. Nr. 5 subșterne spre revisuire protocolulă subcomitetuluı respectivă dela 31 Maiă a. c.

Din protocolulă subșternută se vede:

a) că subcomitetulă a substituită în modă interimală pe dlă Dr. G. Triponă, care s'a strămutată cu locuința din Dejă în Bistrița, în oficiulă de cassară ală despărțământuluı prin dlă Floreană Hatoșă;

b) s'a luată inițiativa, ca despărțământulă să fie reprezentată la proxima adunare generală a Asociațiunii;

c) proxima adunare generală a despărțământuluı se va ține la 6 Iulie a. c. în Dejă;

d) s'a decisă, ca banii meniți pentru sporirea bibliotecii despărțământului să se depună la banca Someșana“;

e) Dlă Dr. Mihali a dotat o tecă corėspondetore pentru biblioteca despărțământului. (Ex. Nr. 168/1891).

— Cuprinsulă protocolului subșternută servește spre sciință.

Nr. 88. Învețătoreă dela școla Asociațiunii, d-șora Eugenia Trifă, se rógă a i se permite să locuescă anulă școlară viitoră afară de internatulă școlei și a i se asemna competențele pentru viptă, cuartiră și servițiu în bană, motivându-și rugarea cu starea sănătății sdruncinată în urma morbulă greu, de care a suferită érna trecută. Locuirea afară de internatū ı s'a recomandată d-șorei E. Trifă de cătră mediculă Dn. Dr. Bielz, după cum se arată în testimoniulă alăturatū la actū. (Ex. Nr. 169/1891).

— Pe basa prescrișeloră „Regulamentulă internă“ ală școlei Asociațiunii (§ 5. lit. l. m). nu se pôte permite nici unei învețătore să locuescă afară de internatulă școlei. Dacă însă d-șora Eugenia Trifă și după espirarea feriiloră de vară, care timpă ılă va puté folosi neconturbată pentru deplina restaurare a sănătății sale, va stărui pe lângă cererea, de a-i se concede locuirea afară de internatū, comitetulă va reveni asupra cestiunii.

Nr. 89. Dlă Partenie Cosma, directorulă institutulă „Albina“ și membru ală comitetulă, prin hârtia dto 11 Iuniū a. c., vestese comitetulă, că dlă Dr. Aurelă Mană, notară publică reg. în Oravița, care a petrecută în Sibiiū măi multe zile și a cercetată între altele și școla Asociațiunii, satisfăcută de cele ce le-a vēđută la acestū institută, s'a oferită a contribui, până când va fi în viață, pe fie-care ană cu suma de 200 fl. v. a. la susținerea școlei, care sumă până când va cere trebuința, să se distribue ca ajutore de 50, 100 sau 200 fl. v. a. între eleve internate de părinți măi lipsiți sau cu familie măi numerosă, érá cândū astfelă de ajutore nu voră măi fi necesare, suma donată să se întrebuiņeze spre alte scopuri ale școlei; donatorulă nu-și rezervă nici ună dreptă; banii voră întra la cassa Asociațiunii în fie-care ană deodată înainte de 1 Septembrie. (Ex. Nr. 175/1891).

— Comitetulă i-a cu plăcere actă de cele împărțēșite de dlă P. Cosma și mulțumese dlui Dr. Aurelă Mană pentru marinosulă dară, ce ı-a făcută școlei Asociațiunii, avēndă a se notifica acestă faptă și proximei adunări generale.

Ce privesce întrebuiņarea sumei, comitetulă va ținé contă de dorința, esprimată de donatoră și va ajutora din ea deocamdată eleve interniste de părinți măi lipsiți.

Nr. 90. În legătură cu cele cuprinse la punctul precedent se hotărăse:

— Din suma de 200 fl. v. a., donată de dl. Dr. Aurel Maniș pentru anul școlar 1891/2, se crează 4 ajutoare de câte 50 fl. menite pentru eleve, care vor fi adăpostite în internatul împreună cu școala Asociațiunii.

Pentru conferirea acestor 4 ajutoare precum și a celor 10 ajutoare tot de câte 50 fl. cu aceeași mențiune, create din suma de 500 fl. donată de institutul de credit și economii „Albina” din Sibiu, (vezi concludul dto 27 Aprilie a. c. Nr. prot. 63) se escrie concurs.

Nr. 91. În legătură cu raportul dto 10 Iunie a. c. Nr. 75 al direcțiunii dela școala Asociațiunii se decide: (Ex. Nr. 178/1891).

a) după-ce unul din posturile de învățători dela școala Asociațiunii, și anumit postul, pe care l-a ocupat în anul școl. 1890/1 dl. Dr. P. Spanu, a fost îndeplinit, conform rezoluțiunii ministeriale, numai în mod provizoriu, pe un an, acest post se declară vacant cu începerea anului școlar 1891/2 și pentru îndeplinirea lui se escrie concurs.

b) Luând cu regret actul despre repausarea fostului medic de casă al internatului Asociațiunii, Dr. I. Moga, postul acesta se declară vacant cu începerea anului școl. 1891/2 și presiul se însărcinează a face la timpul său propuneri pentru îndeplinirea lui.

c) Dl. Dr. Süßmann, care în substituirea dl. Dr. I. Moga a provădit și continuă a provădi cu zel și sîrguință postul de medic de casă la internat, comitetul își exprimă mulțămirea sale.

d) După-ce concludul acestui comitet dto 24 Iulie 1890 Nr. prot. 72 referitor la ridicarea din postul de guvernantă a d-șorei Maria Gerick, na fost revocat prin hotărârile ulterioare ale comitetului privitoare la acest obiect, ci a fost ținut numai în suspens; direcțiunea școlei se provădi a comunica d-șorei M. Gerick, că conform suscitului conclud, postul d-șorei cu finea anului școlar curent 1890/1 se declară vacant, ér d-șora este dimisă îndată cu finea anului școlar.

Pentru îndeplinirea postului de guvernantă la internatul Asociațiunii se escrie concurs.

Nr. 92. La propunerea direcțiunii dela școala Asociațiunii cuprinsă în raportul aceleia de dto 14 Iunie a. c. Nr. 78 se hotărăse: (Ex. Nr. 179/1891).

— Arătându-se necorespunătorul sistemul, după care au fost construite latrinele dela edificiul școlei Asociațiunii, acele se vor

construi în decursul ferierilor de vară după aşanumitul „sistemă de Heidelbergă” cu vase transportabile.

Cu esecutarea acestui conelusă se încrede cassarulă Asociaţiunii, dlă G. Candrea.

Nr. 93. Direcţiunea despărţemântului XXVII (Cohalmă) subşterne prin hârta dto 1/13 Iunie a. c. Nr. 2 spre`revisiune protocolulă subcomitetului respectivă dela 12 Iunie (31 Maiă) a. c.

Din protocolulă subşternută se vede :

a) că adunarea generală a despărţemântului se va ţine la 11 Iulie (29 Iunie) a. c. în Cohalmă după programa, ce se va publica ;

b) că se voră forma agenturile provădute în regulamântulă. (Ex. Nr. 181/1891).

— Cuprinsulă protocolului subşternută servesce spre ştiinţă.

Nr. 94. Înveţăcelulă de croitorie George Marcu presentă documentele, ce i s'au cerută prin conelusulă dto 27 Aprilie a. c. Nr. prot. 55 (alineă din urmă) şi dela care s'a condiţionată estradarea ajutorului de 25 fl. ce i s'a conferită. (Ex. Nr. 183/1891).

— Fiindă actele în ordine, tinerului George Marcu, înveţăcelulă de croitoriă în Braşovă, i se eliberăză stipendiulă de 25 fl. v. a., ce i s'a votată.

Nr. 95. D-şora Cornelia Ciceiu din Sighişora cere ună postă de guvernantă la internatulă Asociaţiunii. (Ex. Nr. 184/1891).

Petenta se îndrumă la concursulă, ce se va publica în înţelesulă conelusului de sub Nr. 91 lit. d) ală acestui protocolă.

Nr. 96. În conformitate cu conelusulă comitetului dto 27 Ariplie a. c. Nr. prot. 64 cassarulă Asociaţiunii, dlă Gherasimă Candrea, presentă ună preliminară în suma de 161 fl. 40 cr. relativă la reparaturile, ce sântă a se întroduce în cuartirulă din casele Asociaţiunii strada Morii Nr. 8., pe care 'lă a ţnută dlă profesoră I. Popescu, arătândă, că chiriaşii noi însistă pe lângă aceea, de a li se pune la dispoziţiune o culină de spălată rufe şi soprone pentru lemne. (Ex. Nr. 189/1891).

— Preliminarulă presentată se adoptă şi cassarulă Asociaţiunei se însărcineză a dispune cele de lipsă pentru esecutarea reparaturiloră.

Ce privesce culina de spălată rufe, precum şi sopronele pentru lemne cassarulă Asociaţiunii va presenta la timpulă seu şi pentru acestea ună preliminară.

Nr. 97. Pentru fondul „întru amintirea morților“ au mai intrat:

1. Dela „Reuniunea femeilor române din Sibiiu“ în locul unei cununii pe sicriul repositatei d-ne Anna Ghibu 22 fl.

În locul unei cununii pe sicriul repositatului Romul P. Cosma:

2. Dela familia Dr. I. Moga 5 fl

3. „ dlă A. Cimponeră jude la tabla reg. în pens., 5 fl.

4. „ dlă Dr. Nicolaă Vecerdea 5 fl.

5. „ dlă Nicolaă Ivană redactoră 5 fl.

6. „ dlă Dr. Remusă Roșca secret. consist., 3 fl.,

7. „ dlă Nican. Frateșu protosincelă și ases. consist., 5 fl.

8. „ d-șora H. Petrașcu directora 5 fl.

9. „ Ecselenția Sa Archiepiscopulă și Metropolitulă Mironă Romanulă 15 fl.

10. dela dlă I. Petrică protopopă în Brașovă 5 fl.

11. „ dlă A. Păcurară protopopă în Ilia 5 fl.

În locul unei cununii pe sicriul repositatului Dr. I. Moga.

12. Dela familia Moga din Săsciori 30 fl.

13. „ dlă A. Cimponeră 5 fl.

14. „ „ I. Popescu profesoră 5 fl.

15. „ „ Dr. N. Vecerdea 5 fl.

16. „ d-șora H. Petrașcu 5 fl.

17. „ dlă I. G. Popă avocată 10 fl.

18. „ funcționariă institutului „Albina“ în Sibiiu 15 fl.

În locul unei cununii pe sicriul repositatului Romul Parteniă Cosma și Dr. I. Moga:

19. dela dlă Leontină Simonescu 5 fl.

20. „ „ I. St. Șuluțiu 10 fl.

— Spre știință.

Nr. 98. La propunerea secretarului II ală Asociațiunii se hotărește:

Tinerului Nicolaă Vătășanu, teologă în Sibiiu, i se asemnăză la cassa Asociațiunii o remunerațiune de 10 fl. pentru serviciile ce le-a prestată în cancelaria Asociațiunii în timpul câtă a fostă bolnavă cancelistulă Asociațiunii.

Nr. 99. Au mai intrat la comitetă taxe dela membrii:

Porcius Floriană, în Rodna-veche, 5 fl. pro 1891; Samarghițan Petru, Cucerdea rom. 5 fl. pro 1891; Morariu Mihailă, Cucerdea-română, 1 fl.; Lupu Popă Michailă, în Galfalău 1 fl.; Lupu Popă

Beniamin, în Galfalëu 1 fl.; Sabbas Borha, în Ilia 5 fl. pro 1890; Romul Petricu, în Sibiiu 5 fl. pro 1891.

Dela membrii din despărțământul Mediașu 63 fl.; Ianza Iuonă în Hațegü 5 fl. pro 1891; Popü Aurel Bota în Grădiște 10 fl. pro 1890 și 1891; Popoviciu Bucurü în Hațegü 5 fl. pro 1891; Serafinü Alexandru în Hațegü 5 fl. pro 1890; Trimbițoiü Nicolaü în Grădiște 5 fl. pro 1890; Paulü Olténü în Hațegü 6 fl. pro 1891.

— Spre sciință.

Sibiiü, d. u. s.

G. Barițiu m. p.,
președinte.

Dr. I. Crișianü m. p.,
secretarü II.

Verificarea acestui procesü verbalü se încrede d-lorü: Partenie Cosma, Iosifü St. Șuluțü, Ioanü Crețu.

S'a cetitü și verificatü. Sibiiü, în 24 Iunie n. 1891.

Ios. St. Șuluțü m. p.

P. Cosma m. p.

Ioanü Crețu m. p.

Nr. 215/1891.

Procesü verbalü

alü comitetulü Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românü, luatü în ședința dela 4 Iulie n. 1891.

Președinte: G. Barițiu. Membrii prezenți: Dr. II. Pușcariü, vice-preș., Partenie Cosma, I. Hannia, I. V. Russu, I. Popescu, Z. Boiü, I. G. Popü.

Secretarü: Dr. I. Crișianü.

Nr. 100. Direcțiunea despărțământulü VII. (Hațegü) alü Asociațiunii transilvane prin hârtia dto 8 Iunie a. c. subșterne spre revisuire protocolulü adunării generale a despărțământulü dela 7 Maiü a. c., proiectulü de budgetü pro 1891 și suma de 36 fl. v. a. taxe întrate dela membri din despărțământü.

Din protocolulü subșternutü se vede:

a) că s'a anunțatü cu aclamațiune ca conclusü, că terminulü pentru adunarea generalä a Asociațiunii, proiectatä a se ține anulü acesta în Hațegü, să fie zilele de 16, 17 și 18 Augustü n.

b) că primindü abdicarea dela oficiulü de cassarü alü despărțământulü, a dluï Alexandru Serafinü, subcomitetulü a încredințatü acestü oficiü d-luï Stefanü Șelarü;

c) că adunarea a promisă din parte-și totu concursul posibil pentru buna reușită a expozițiunii de lucruri de mână femeesci, ce se va arangia cu ocasiunea adunării generale a Asociațiunii;

d) că alegerea comisiunilor pentru arangiarea festivităților cu ocasiunea adunării generale a Asociațiunii se lasă la dispozițiunea locuitorilor din Hațegă;

e) că adunarea generală proximă pro 1892 a despărțemântului se va ține în Grădișce;

f) că s'a stabilită budgetul pro 1891, preliminându-se oșitele cu 15 fl. v. a., în scopu de a se procura unu sigilă pe sēma despărțemântului apoi cărți de școlă pentru a se distribui între elevii sēraci.

În legătură se presentă hârtia aceleași direcțiuni dto 27 Iunie n. a. c., în care, cu provocare la concludulă adunării generale a locuitorilor din Hațegă dela 26 Iunie a. c. precumă și la obiecțiunile, ce s'au făcutu din partea presidiului Asociațiunii contra terminulă fixatū pe zilele de 16, 17 și 18 Augustū a. c. pentru adunarea generală a Asociațiunii, stărue pe lângă acestū terminū, motivândū stăruintă acēsta cu publicitatea și pregătirile deja făcute cu tērgulū, ce se începe în 18 Augustū în Hațegă, preste totū cu împregiurările locale, care nu ertă, ca adunarea generală a Asociațiunii să se pōtă ține cu succesulū doritū nicī înainte nicī după terminulū fixatū în adunarea generală a despărțemântului dela 7 Maiū a. c. (Ex. Nr. 172 și 199/1891).

— Se adeveresce primirea sumei de 36 fl. v. a., care sumă s'a transpusū la cassa Asociațiunii spre contare în regulă.

Ce privesce terminulū de 16, 17 și 18 Augustū n. a. c. proiectatū pentru ținerea adunării generale a Asociațiunii, deși comitetul arū fi doritū, ca acela să fiă înlocuitū prin altulū mai potrivitū, totuși, avēndū în vedere motivele aduse de onoratulū publicū din Hațegă, se adōptă, și biroulū primesce însărcinarea a face pregătirile necesare în sensulū statutelorū

Celelalte părți ale protocolului subșternutū servescū spre sciință.

Nr. 101. Se presentă raportulū advocatului Basiliū P. de Harșanū privitorū la lāsāmēntulū lui Avramū și Ioanū Iancu din Vidra superiōră, cerutū prin concludulū comitetului dto 27 Aprilie a. c. Nr. 134.

În raportū se arată, că în ambe cauzele s'au ținutū pertractările pentru rectificarea protocōlelorū cărților funduare, nu s'au adusū însē și sentența judecātorēscă; că realitāțile din lāsāmēntulū fericitului Avramū Iancu sūntū date în arēndă și pe anulū acesta

(dela 5 Maiu 1891 până la 5 Maiu 1892) preotului Ioan Iancu pentru suma de 100 fl. la anu, conformu contractului, ce se substerne spre aprobare.

În legatură avocatulu, dl B. P. de Harșianu, își dă părerea cu privire la concludulu acestui comitetu dela 27 Aprilie a. c. Nr. prot. 65 referitoru la vinderea realităților lăsămintelor după fericitiu Avramu și Ioan Iancu. (Ex. Nr. 187/1891).

— Raportulu dlui avocat Basiliu P. Harșianu în ce privesce pașii întreprinși pentru rectificarea cărților funduare servesece spre știință. Contractulu subșternutu deși dl avocat B. P. de Harșianu nu a fostu autorisatu a-lu încheia pe anul 1891/1892, se aprobă mai alesu și în vederea, că arênda s'a începutu deja, érá dl adv. Bas. P. de Harșianu să fiă provocatu a subșterne la comitetu sumele ce le-a încassatu din arênda după realitățile din lăsămêntulu fericitulu Avramu Iancu în timpul decând a luat u d-sa în mâna administrarea acelor realități și până adî; câtu pentru viitoru să se facă pașii de lipsă, ca arênda să între deadreptulu la comitetu. Ce privesce părerea dlui avocat B. P. de Harșianu referitoare la vinderea realităților de sub întrebare, comitetulu va reveni asupra ei, cându se va pronunța în meritulu cauzei.

Nr. 102. Se presentă hârtia dlui Ludovicu Simonu dto 19 Iunie a. c. în cauza constituiri nouînființatulu despărțemêntu XV. (Mociu) alu Asociațiunii transilvane. (Ex. Nr. 192/1891).

— Cu provocare la hârtia prezentată a dlui Ludovicu Simonu și la concludulu acestui comitetu din 30 Maiu a. c. Nr. prot. 77, cu conducerea mai departe a lucrărilor pentru constituirea despărțemêntulu XV. (Mociu) alu Asociațiunii transilvane se încrede dl protopopu Ioan Moldovanu din Cătina.

Nr. 103. Dl Alexandru Bohățel, căpitanu supr. în pens. prin hârtia dto 25 Iunie n. a. c. încunoscințeză comitetulu, că fericitulu Ladisla Vajda, fostu secretaru ministerialu în pens., în testamentulu seú din 7 Ianuarie a. c. a lăsatu Asociațiunii transilvane, în favorulu fondulu școlei ei de fete, suma de 200 fl. v. a. cu dorința, ca și dênsulu să fiă socotitu între membrii fundatori ai acesteî reuniuni. Suma testată precum și o copiă a testamentulu se voru transpune la timpul seú comitetulu. (Exh. Numêrul 194/1891).

— Spre știință. Pronunțarea în meritulu afacerii va urma după întrarea sumei testate și a unui extrasu seú a unei copii a testamentulu.

Nr. 104. Direcțiunea școlii civile de fete a Asociațiunii transilvane prin hârtia dto 30 Iunie a. c. Nr. 81 subșterne spre revisuire protocolul conferinței corpului didactic dela numita școlă, luatū la 29 Iunie a. c.

Din protocolū se vede, că atâtū examenele publice, la care a asistatū și dlū inspectorū de școle alū comitatului Sibiiului declarându-se deplinū mulțumitū cu rezultatele acelor'a, câtū și încheerea anului s'au efectuitū în conformitate cu programul stabilitū.

La punctul prot. 55 conferința propune, ca, încâtū vorū ierta mijlôcele materiale, comitetulū să institue în viitorū și unū învățătorū suplentū la școlă. (Ex. Nr. 202/1891).

— Cuprinsulū protocolului subșternutū servesce spre știință cu aceea, că în ce privesce propunerea relativū la instituirea unui învățătorū suplentū pe viitorū, aceea se ține în suspensū până la încheerea socotelorū școlii pro 1890/91 și la stabilirea budgetului aceleia pro 1891/2.

Nr. 105. Direcțiunea despărțemântului VII. (Hațegū) prin hârtia dto 29 Iunie a. c. subșterne spre revisuire protocolul subcomitetului respectivū din ședința dela 29 Iunie a. c.

Din protocolul subșternutū se vede:

a) că subcomitetulū 'și-a exprimatū condolențele sale pentru înctetarea din viață a fostului său directorū, a fericitului protopopū Ioanū Rațiu;

b) că conducerea provisorii a despărțemântului se încrede dlui vicariū Ioanū Ianza;

c) că în scopū de a se îndeplini oficiulū de directorū alū despărțemântului să va ține o adunare generală extraordinară în Hațegū la 13 Iulie a. c. (Ex. Nr. 203/1891).

— Cuprinsulū protocolului subșternutū servesce spre știință cu aceea, că și acestū comitetū își exprimă condolența sa față cu perderea meritosului directorū alū despărțemântului VII (Hațegū), alū Asociațiunii transilvane, a dlui protopopū Ioanū Rațiu.

Nr. 106. Direcțiunea despărțemântului XXXII (D.-Sân-Martinū) alū Asociațiunii transilvane prin hârtia dto 29 Iunie a. c. subșterne spre revisuire protocolul subcomitetului respectivū din ședința dela 14 Iunie a. c.

Din protocolul subșternutū se vede:

a) că s'au luatū măsurile de lipsă pentru încassarea taxelorū restante;

b) că adunarea generală a despărțământului se va ținea în Cetate-de-baltă la 2 Augustu a. c.

c) că s'a fixat și programul pentru numita adunare. (Ex. Numărul 204/1891).

— Cuprinsul protocolului subșternut servește spre știință.

Nr. 107. Direcțiunea despărțământului XVII (Dejü) alü Asociațiunii transilvane prin hârtia dto 30 Iunie a. c. Nr. 22 subșterne spre revisuire protocolul subcomitetului respectivü dela 30 Iunie a. c. dimpreună cu o consemnare a comunelorü, care constituie despărțământulü.

Din protocolul subșternutü se vede:

a) că la subcomitetü aü întratü petițiunii dela învățacei dela meserii pentru ajutöre; asupra acestorü petițiunii subcomitetulü va reveni după adunarea generală proximă a despărțământului;

b) că d-nii Dr. Mihali, P. Mureșanu, Florian Hatoșu și I. Velle aü donatü mai multe cărți pe séma bibliotecii despărțământului;

c) s'a stabilitü raportulü subcomitetului cătră adunarea generală;

d) s'a prezentatü unü proiectü de statute pentru bibliotecă și altulü pentru procurarea de cărți, care ambele s'aü transpusü spre studiere unei comisii. (Ex. Nr. 208/1891).

— Cuprinsul protocolului subșternutü servește spre știință.

Nr. 108. Cererea învățăcelului de făuriä din Clujü, Clemente Candale, pentru liberarea stipendiului ce i sa votatü (Ex. Numărul 209/1891).

— Se încuviințeză.

Nr. 109. Direcțiunea despărțământului nou înființată X. (Bradü) alü Asociațiunii transilvane prin hârtia dto 17 Iunie a. c. Nr. 1 subșterne spre revisuire protocolul adunării constituante dela 23 Maiü n. a. c. și protocolul subcomitetului respectivü de același datü și în fine suma de 37 fl. 25 cr. v. a. taxe întrate dela membri.

În hârtia direcțiunii se cere:

a) ca adunarea constituantă să se privescă ca adunarea generală a despărțământului pro 1891;

b) ca să se încuviințeze reținerea pentru trebuințele despărțământului a sumei de 7 fl. v. a. întrate din taxe dela membri ajutători;

c) ca să li se trimită de aici o consemnare a membrilor vechi din acelü despărțământü.

Din protocolul adunării se vede :

a) adunarea a fost conchemată și deschisă de dl protopop Vasile Damian, care a fost încredințat cu afacerea din parte acestui comitet ;

b) că s'au înscris 3 membri ordinari noi și 7 membri ajutători, erau 6 membri vechi și-au achitat taxele restante, și că a încurs suma de 44 fl. 25 cr. ;

c) că urmându la ordine constituirea, s'au ales :

1. director : dl Vasile Damian ; 2. membri în subcomitet : d. George Părău, Teodor Pop, Constantin Costin, Stefan Albu, Ioan Gherman și Ioan Rusu.

d) că adunarea proxima se va ține în Brad ;

e) alegerea a doi membri, cari să reprezente despărțământul la adunarea generală a Asociației în Hațeg, se încrede subcomitetului.

f) propunerea de a se trimit pe spesele despărțământului 2 învățători la Hațeg, ca să studieze expozițiunea, ce se va aranja cu ocaziunea adunării generale a Asociației, nu a fost spriginată ;

g) că se reține pentru trebuințele despărțământului suma de 7 fl. v. a. intrată din taxele dela membrii ajutători.

Din protocolul subcomitetului se vede, că s'a constituit subcomitetul alegându-se :

1. casar : dl G. Părău ; 2. controlor : dl St. Albu și 3. actuar : dl C. Costin. (Ex. Nr. 212/1891).

— Se adevărește primirea sumei de 37 fl. 25 cr. v. a., care sumă s'a transpus la casă, spre contare în regulă. Reținerea sumei de 7 fl. v. a. pentru trebuințele despărțământului se încuviințează precum și cererea relativă la consemnarea membrilor vechi din despărțământ. Membrii noi vor primi diploma îndată ce vor fi obținut aprobarea adunării generale a Asociației. Constituirea despărțământului precum și întreg cuprinsul protocoalelor subșternute se ia cu aprobare la cunoscință și se mulțumesc dl protopop Vasile Damian pentru ostenela ce și-a luat în interesul Asociației.

Nr. 110. Direcțiunea despărțământului XXVI (Reghin) al Asociației transilvane prin hârtia d. 2 Iulie a. c. subșterne spre revizuire protocolul adunării generale a despărțământului dela 22 Iunie a. c. dimpreună și suma de 92 fl. intrată din taxe de pe la membri ordinari din despărțământ ;

Din protocolul subșternut se vede:

a) că sa cetit și luat la cunoștință raportul subcomitetului și al cassarului către adunarea generală și subcomitetului s'a dat absolutorul cerut;

b) s'a înscris 2 membri noi ordinari și 2 membri ajutători, erau 15 membri vechi au solvit taxele restante; taxele intrate dela membrii ajutători se rețin pentru trebuințele despărțământului;

c) s'a decis, ca subcomitetul să stăruie, ca fondurile despărțământului să se transpună despărțământului spre manipulare și administrare, încâtă această nu ar fi în contradicere cu regulamentele Asociațiunii;

d) s'a reconstituit subcomitetul pe un nou period de 3 ani, aleși fiind: 1. Director: dl. Patriciu P. Barbă; 2. membrii ordinari în subcomitet: dnii Dr. Absolon Todea cassar, Sever Barbă secretar, Galacteon Șagău, Petru Uilăcan, Marcu Cetățen, Dr. Alexandru Ceusan, Dr. Ciril Vulcan, Alexandru Têrnoven, George Major, Michail Orbonaș, Ioan Popescu; 3. membrii suplenți: dnii Eugeni Marinoviciu și Iosif Popescu;

e) că sa stabilit budgetul pro 1892 preliminarându-se însă numai eșitele cu suma totală de 145 fl. v., a. și anume 100 fl. pentru procurarea de cărți scolare pe sêma scôlor mai lipsite din despărțământ, 40 fl. pentru premiarea a doi învățători și 5 fl. pentru lipsele despărțământului. (Ex. Nr. 213/1891).

— Se adeverese primirea sumei de 92 fl. v. a., care sumă s'a transpus la cassa Asociațiunii spre contare în regulă. Membrii noi vor primi diploma îndată ce vor fi obținută aprobarea adunării generale a Asociațiunii.

Ce privește concludul adunării relativ la manipularea și administrarea fondurilor din despărțământ prin despărțământ, comitetul nu se pôte abate dela concludul său dto 24 Septembrie 1890. Nr. prot. 122, cu atât mai vêrtos nu, căci, după cum se arată în considerantele acelu conclud, comitetul stă pe bazele regulamentelor Asociațiunii.

Budgetul stabil, pro 1892 se va putè revisui și încuviința, numai după ce i-se va fi arătat acestui comitet și preliminarul intratelor.

Reconstruirea subcomitetului precum și celelalte părți ale protocolului subșternut servesc spre sciință.

Nr. 111. Secretarul II presentă lucrările intrate la concursul literar dto 29 Decembre 1890 Nr. 292, și anume:

1. *Concurs deschis*: o colecțiune de poezii populare inedite, de *Dănilă Aluasiu*, absolvent de studiile gimnasiale din Sebeșul de sus. (Ex. Nr. 56/1891).

2. Unŭ tractatŭ istoricŭ fără titulă, purtândŭ motto :

„Miŭ de miŭ de ani d'arŭ trece
De amarŭ ŝi de nevoi,
N'arŭ putea ca să ŭnece
Suenirile din noi;
Căci strămoŝii din morminte
Nóptea 'n visă (?) ne ŝoptescŭ,
ŝ'olorŭ ŝopte rămânŭ sfinte
La poporulŭ românescŭ“. *Sion* (Ex. Nr. 95/1891).

3. O lucrare din economiă fără titulă, purtândŭ motto :

„Gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cadendo,
„Si homo fit doctus, non vi, sed saepe studendo“! (Ex. Numărulŭ 153/1891).

4. O colecțiune de povești ardelenesci, purtândŭ motto :

„De n'ar fi poveștile
Cum arŭ trece noptile,
Noptile ŝi iernile“?

5. O lucrare întitulată „Higiena copilului dela nascere până la anulŭ alŭ 7-lea alŭ etății“ cu motto :

„Sănătatea copilului este fericirea lui, bucuria familiei ŝi viitorulŭ națiunei“. (Ex. Nr. 160/1891).

6. O lucrare întitulată: „Higiena copilului dela nascere până la anulŭ alŭ 7-lea alŭ etății purtândŭ motto :

„Arborele 'lŭ plantămŭ pentru viitorŭ“. (Ex. Nr. 177/1891).

7. O colecțiune de povești populare, versuri ŝi colinde la Crăciunŭ, Bobotéză ŝi Sân-Văsiŭ, hori, doine ŝi balade, descântece ŝi vrăjitori, chiuituri ŝi varie purtândŭ motto :

„Tacŭ române ŝi 'nghitește (?)
ŝi tóte le suferesc (?)
Că nu dórme Dumneđeŭ
'Ţi-a da bene (?) după réu! (Ex. Nr. 182/1891).

8. O colecțiune de colinde, colăcărite, cânturi, strigături, proverbe ŝi ghicitori mai însemnate purtândŭ motto :

„Arma nóstră să ne fie:
Cânturile ce răpescŭ,
Musică ŝi poesie
Cu profumulŭ lorŭ cerescu“!

9. O colecțiune de povești, purtându motto :

„Poveștile parte prin popularitatea lor, parte prin fința lor internă sîntu destinate a cuprinde credința curată a unui conceptu naiv despre lume, ele nutrescū imediatū, ca laptele blîndū și plăcutū, seū ca mierea, dulce și sațiosū fără să îngreioizeze“. Frații Grimm. (Ex. Nr. 197/1891).

— În scopulū esaminării lucrărilorū intrate la concursulū literarū se exmite o comisiune din sinulū comitetulū în persōnele membrilorū : Dr. Il. Pușcariu, vice-preș., Z. Boiū, I. Popescu, I. V. Russu și Dr. I. Crișanū. Încătū comisiunea exmisă va afla de lipsă întregirea sa prin membri externi, va face la timpulū seū propunerī comitetulū.

Nr. 112. Aū intratū la comitetū taxe dela membrii : Radicū Stefanū în Hațegū 10 fl. pro 1890/1; Bogdanū George în Bradu 6 fl. pro 1891; Boneu Vasilie în Bradū 1 fl. 25 cr. pro 1891; Părau George în Bradū 5 fl. pro 1891; Ioanū Ghermanū în Bradū 5 fl. pro 1891; Stefanū Albu în Bradū 5 fl. pro 1891; Ioanū Rusu în Bradū 5 fl. pro 1890; Vasile Damianū în Bradu 5 fl. pro 1891; Costinū Constantinū în Bradū 5 fl. pro 1890; Iosifū Popescu în Reghinū 6 fl. pro 1891; Butnarū Ioanū în Petelea 6 fl. pro 1891; Eugeniu Crișanū în Reghinū 5 fl. pro 1891; Marinovicī Ecatarina în Reghinū 5 fl. pro 1891; Todea Sabina în Reghinū 5 fl. pro 1891; Dr. Ceușanū Alexandru în Reghinū 5 fl. pro 1891, Dr. Vulcanū Cirilū în Reghinū 5 fl. pro 1891; Uilăcanū Petru în Reghinū 5 fl. pro 1891; Marinovicī Eugeniu în Reghinū 5 fl. pro 1891; Barbu Severū în Reghinū 5 fl. pro 1891; Neagoșū Petru în Deda 5 fl. pro 1891; Leo Popescu în Deda 5 fl. pro 1891; Iosifū Fincu în Deda 5 fl. pro 1891; Racotianū Ioanū în Ibănești 5 fl. pro 1891; Alexandru Têrnovenū în Hodacū 5 fl. pro 1891; Urzicēnū Ioanū în Recașū 5 fl. pro 1891, Demetriu Oltēnū în Morăreni 5 fl. pro 1891; Demetriū Lupū în Hodacū 5 fl. pro 1891.

-- Spre sciință.

Sibiiū, d. u. s.

G. Barițiu m. p.
președinte.

Dr. Ioanū Crișianū m. p.
secretarū II.

Verificarea acestui procesū verbalū se încrede d-lorū :
Ioanū Hannia, Ioanū V. Russu, Ioanū Popescu.

S'a cetitū și verificatū. Sibiiū în 6 Iunie n. 1891.

Ioanū Hannia m. p.

I. V. Russu m. p.

Ioanū Popescu m. p.

Nr. 199/1891.

Convocare.

În conformitate cu prescriesele §§.-lor 14 și 21 din statutele Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român precum și cu concludul comitetului de dto 4 Iulie a. c. Nr. prot. 100 *adunarea generală pentru anul curent se convoca prin acésta în opidul Hătegu pe 4/16 Augustă și zilele următoare:*

Aducându acésta la cunoștința publică, invităm pe toți membrii Asociațiunii a lua parte în număr câtă mai mare la ședințele adunării care astădată va fi însoțită și de o espozițiune modestă de manufacturi române, de produse economice și de alte obiecte.

Sibii, în 6 Iulie 1891.

Pentru comitetul Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

George Barițiu m. p.,
președinte.

Dr. I. Crișianu m. p.,
secretar II.

CONTRIBUIRI LA FONDUL ÎNTRU MEMORIA REPOSAȚILOR.

Dela familia Cosma, în Sibii 15 fl.; Ioană Hannia, director seminarial în Sibii 10 fl.; „Munténa“ societate de credit în Ofenbaia 10 fl.; Dr. Avram Tineu în Orăștie 15 fl.; „Furnica“ societate de credit în Făgăraș 20 fl.; „Sylvania“ societate de credit în Șimleu 20 fl.; Funcționarii institutului „Albina“ în Sibii 15 fl.; I. Linț în Caransebeș 2 fl.; Reuniunea femeilor române din Sibii 22 fl.; Familia Dr. I. Moga în Sibii 5 fl.; A. Cimponeriu, jude reg. de tablă în Sibii 5 fl.; Dr. N. Vecerdea avocat în Sibii 5 fl.; Nicola Ivan, redactor în Sibii 5 fl.; Dr. Remus Rosca, secret. cons., 3 fl.; Nicanor Frateș, protosincol 5 fl.; Helena Petrașcu, directoră în Sibii 5 fl.; Ecselenția Sa Archiepiscopul și Metropolitul Romanul 15 fl.; I. Petric protopop în Brașov 5 fl.; A. Pecurar, protopop în Ilia 5 fl.; Familia Moga din Săsciori 30 fl.; A. Cimponeriu, jude reg. de tablă în Sibii 5 fl.; I. Popescu, profesor în Sibii 5 fl.; Dr. N. Vecerdea, avocat în Sibii 5 fl.; Helena Petrașcu, directoră în Sibii 5 fl.; I. G. Pop, avocat în Sibii 10 fl.; Funcționarii institutului „Albina“ 15 fl.; Leontin Simonescu, în Sibii 5 fl.; Iosif St. Șuluț, jude reg. în pens., 10 fl. Suma 277 fl.

188/1891

CONCURSŪ.

Pentru anul școlastic 1891/2 sîntu a se ocupa 14 *stipendii* à fl. 50, menite pentru eleve de părinți mai lipsiți de mijloce, care voru fi adăpostite în internatulă împreună cu școla civilă de fete a Asociațiunii transilvane. Zece (10) din aceste stipendii s'au creatu din suma de 500 fl. v. a. votată Asociațiunii transilvane în scopulă arătatu de onorata adunare generală din anulă acesta a institutulu de creditu și economii „Albina“ în Sibiiu, ear patru (4) din suma de 200 fl. donată Asociațiunii, după cum arată concludesulă comitetulu subsemnatu dela 20 Iunie a. c. Nr. prot. 89, de dlă Dr. Aureliu Maniu, notarū publicū reg. în Oravița.

Pentru ocuparea acestorū stipendii se escrie concursu, cu terminulă până la 1 Augustu n. 1891.

Cererile aū a se înainta „Comitetulu Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporulu românū în Sibiiu“; la acelea sîntu a se aclude:

a) carte de botezū în originalu s'au în copiu legalisată;
b) testimoniulă școlasticu de pe semestrulă II alū anulū școlasticu 1890—1891.

c) Atestatū despre condițiunea și starea materială a părinților.

Sibiiu, din ședința cōmitetulu Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporulu românū, ținută la 20 Iunie 1891.

George Barițiu m. p.,
președinte.

Dr. I. Crișianu m. p.,
secretarū II.

Nr. 178/1891.

CONCURSŪ.

Pentru ocuparea cu 1 Septemvrie n. a. c. a unū postū de învățătorū pentru „Istoriă și Geografie“ ca studii principale la școla civilă de fete cu internatū a „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporulu românū, prin acēsta se escrie concursu.

Doritorii de a ocupa postulă amintitū au se presente următorele documente:

a) atestatū de botezū;
b) documentū despre cualificațiunea cerută prin legea statulu (ș. 103 a art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învățători la școlă civilă;

c) o aretare în scrisū despre studiile pregătitoare și despre ocupațiunea de până acum;

d) aretarea specialității pentru care sîntū pregătiți cu deosebire, și
e) fiindū limba română limba de propunere, se dovedescă că posedū perfectū limba română în vorbire și în scriere.

Concurenții cari vorū dovedi aptitudine specială în privința cunōscerii limbei germăne, vorū avea preferință între cei altfelū cu pregătiri egale.

Concurentul care va fi ales învățător se obligă a lucra până la maximul de 30 ore pe săptămână.

Cu postul, ce e a se ocupa, sîntu împreunate următoarele beneficii:

Pentru timpul, în care va funcționa în calitate de învățător ordinar provisor, alesul va primi salar anual de 700 fl. și 100 fl. v. a., bani de cuartir; trecîndu în definitiv, acela va primi salar anual 900 fl. și 200 fl. v. a., bani de cuartir și totu la cinci ani de serviciu câte 100 fl. adausu cuincinalu la salar. Numêrul cuincinalilor e fixat cu 5.

Concursele însoțite de documentele numite mai sus să se presente *subsemnatului comitetu pînă la 1 Augustu n. 1891.*

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 20 Iunie 1891.

George Barițiu m. p.,
președinte.

Dr. I. Crișianu m. p.,
secretar II.

Nr. 178/1891.

CONCURSŪ.

La internatul împreunat cu școla civilă de fete a Asociațiunii transilvane e a se ocupa cu 1 Septembrie n. 1891 postul de guvernantă pe lângă o remunerațiune anuală de 200 fl. v. a. și întreaga întreținere (viptu, locuința, încălđitū, luminatū, spălatū).

Doritoarele de a ocupa acestu postu voru avea mai alesu sê porțe de grijă de elevele interne în privința ocupațiunilor în orele afară de lecțiuni în sala de studiu și conversație, în dormitoru și refectoru, conformu instrucțiunilor usitate la internatele mai de frunte, care există pentru tinerimea de sexul femeiescū.

Concursele însoțite de:

- a) carte de botezū;
- b) testimoniul despre studiile pregătitoare;
- c) o aretare în scrisu despre ocupațiunea de pînă acum.

d) o adeverință, că concurenta cunósce deplinū limba română în vorbire și în scriere, precumū și limba germână s'au cea maghiară să se presente subsemnatului comitetu pînă *la 1 Augustu n. 1891.*

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 20 Iunie 1891.

George Barițiu m. p.,
președinte.

Dr. I. Crișianu m. p.,
secretar II.